СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
ЧАСТЬ I. Established 1893. TWO SECTIONS — SECTION I.
РІК L. Ч. 19. Джерзі Сіти, Н. Дж., понеділок, 26. січня 1942. No. 19. Jersey City, N. J., Monday, January 26, 1942. Vol. L.
ТРИ ЦЕНТИ в Злучених Державах Америки. ПЯТЬ ЦЕНТІВ за границею Злучених Держав Америки.
Тел. „Свободи": BErgen 4-0237—4-0807
Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016
THREE CENTS in the United States of America, FIVE CENTS elsewhere.

Всекраєва Кампанія за Книжками Для Вояків

Вже майже готові пляни всекраєвої кампанії за збиранням книжок для збройних частин Злучених Держав під доглядом комітету, вибраного з Американського Бібліотечного Товариства, Американського Червоного Хреста та установи „Юнайтед Сервис Орґанізейшен".

Державна Оборонна Кампанія за книжками, як вона має називатись, має широке завдання. Надіються, що зберуть пять до десять міліонів томів, аби доповнити военні бібліотеки, засмотрені урядом, які зі скорим збільшенням збройних сил країни, стали невистарчаючими.

Згідно з цими плянами візвуть цивільне населення жертвувати книжки, відсилаючи їх до найближчої публичної школи або бібліотеки, або до добровольців з місцевих співпрацюючих груп. Після того як книжки запишуть, їх відішлють безпосередньо до збіркового центру до найближчої военної бази або клюбу.

Воякам буде дозволено випозичати книжки без оплати, тримати їх так довго, як вони бажають, без грошевої кари та повернути до будьякого военного центра, до котрого їх можуть перевести. Збирати будуть тільки книжки, не будуть пробувати роздавати журнали та ґазети.

Члени комітету підкреслюють факт, що вояки цікавляться широко ріжними питаннями, включаючи технічні й професійні, так само як і загальним розваговим читанням, тому радо повитають книжки ріжного роду.

УКРАЇНЦІ ВПОВНІ У ВІЙНІ

Проф. Г. В. Симпсон, з саскачеванського університету, тепер занятий спеціяльною роботою для Національної Ради Военних Служб, заявив делеґатам, що ця війна представляє визов традиційної віри в основні точки так свободи як і рівности.

Українці, говорив він, є не лиш заінтересовані в теперішній боротьбі, але вони ліпше визнаються на чинниках, що є звязані зо свободою, тому, що вони втікли з рідної землі, щоб освободитися від гнету.

Як відомо проф. Симпсон є автором ряду праць в англійській мові про Україну та українців.

УКРАЇНЦІ В ПОЛЬСЬКІЙ АРМІЇ

ТОРОНТО (Канада). — Пробольшевицьке „Українське Життя" з 18. грудня м. р. містить інтервю ген. Андерса, команданта польських військ в Росії, яке він мав з відомим большевицьким письменником-журналістом Іллею Еренбурґом. Запитаний про єдність польської армії, ген. Андерс відповів: „Крім поляків, в моїй армії є українці й багато евреїв".

Сінгапур Щораз Більш Загрожений

З цього, що подає Юнайтед Прес з Сінґапур, виходить, що британські війська, зокрема австралійські частини, ставлять наступаючим японцям завзятий опір і завдають ворогови великі втрати. Та проте треба британцям подаватись взад, бо Японія кинула на Маляйський півостров свіжі сили. Виглядає, що японське командування взялось далі наступати, не зважаючи на величезні втрати в людях і матеріялі. Очевидно японцям іде найбільше про Сінґапур, який постійно бомбардують. Хотілиб здобути ту твердиню не тільки зо стратеґічного згляду, але теж і з престіжевого. Думають, що з упадком Сінґапуру впав би і престіж „білого чоловіка" на Далекому Сході, себто в першу чергу британців і американців. Це дуже добре розуміють керуючі чинники в Лондоні й Вашинґтоні, що вже поробили заходи, щоб скріпити военні сили на Далекому Сході.

ВІДПОВІДАЙТЕ НА НАКЛЕПИ

В „Юкрейн Віклі" є поміщена відповідь молодого американського українця, Т. Лютвиняка, на колюмнії, кидані на „Свободу" і У. Н. Союз. Цю відповідь помістила джерзісітська ґазета „Гудсон Диспеч" з 22. січня 1942. Звертаємо увагу на неї, як і на подібні, що походять зпід пера інших, а які час від часу поміщуємо, щоб тим вказати, як треба молодому поколінню боронити діяльности наших установ і осіб, коли де появляються на них несовісні напади. Памятаймо, що в американській пресі нераз пишеться про таке не зо злої волі, а більше з незнання правдивих відносин. Та тепер уже маємо майже в кожній місцевости наших молодих людей, що моглиб в розумний і культурний спосіб написати кілька слів в оборону наших установ і українського імени, коли знаходять у ґазеті неправду про нашу діяльність чи про змагання українського народу до визволення.

ДАЮТЬ РАДО СВОЮ КРОВ

А. Ч. Х. повідомляє, що чужинці, що живуть в Америці, громадно офірують свою кров для военних потреб.

БОЛЬШЕВИКИ ДАЛІ ДЕРЖАТЬ ЖИДІВСЬКИХ СОЦІЯЛІСТІВ

ЛОНДОН. — (ОНА). — Польські урядові кола довідуються з Куйбишева, що большевицька влада далі держить в тюрмі Генріка Ерліха та Віктора Альтера, провідників жидівської робітничої партії „Бунд" в Польщі. Ерліх має бути поважно хорим та перебуває під лікарським доглядом. Польський амбасадор Кот дістав дозвіл вислати вязням харч. Большевицькі власти не дозволили відпоручникам польського консуляту відвідати арештованих. Польський уряд настоює, щоб большевики звільнили жидівських діячів, які згідно з польськими плянами мали ввійти в склад Польської Ради Народової в Лондоні.

50 ВОЯКІВ-УКРАЇНЦІВ ТА ҐЕН. СІКЕВИЧ НА СВЯТ-ВЕЧЕРІ У ЕДМОНТОНІ

ЕДМОНТОН (Канада). — „Українські Вісти" подають, що український відділ, в числі 30, при резерві 2. баталіону едмонтонського полку й 20 летунів-українців, які відбувають вишкіл в Едмонтоні, разом з ґен. В. Сікевичем були почесними гістьми на Свят-Вечері в Українському Народному Домі.

Підчас вечері промовляли б. домініяльний посол Михайло Лучкович і теперішній домініяльний посол Антін Глинка, який у своїй промові сказав, що ніколи в історії Британії та України не були ті дві нації в таких близьких взаєминах як тепер та що точки 2 і 3 Атлянтійського Чартеру запевняють і українській нації повну незалежність.

Згинув Олександер Севрюк

ЛОНДОН. — 15. січня. — Часопис „Краківські Вісти" з 2. січня ц. р. повідомляє, що в залізничій катастрофі, яка мала місце 27. грудня між Варшавою й Берліном, згинув Олександер Севрюк. Тіла його не знайдено.

Олександер Севрюк родився 1893. р. був головою делеґації Української Центральної Ради на Мирову Конференцію в Берестю Литовському, де добився визнання України Центральними Державами, не зважаючи на протести Троцького та прочих совєтських делеґатів. Відтак був послом Української Народньої Республики в Берліні, а також головою Української Місії в Римі.

Телеграма не згадує про це, чи їхав Севрюк з Берліна до Варшави, чи навпаки, як теж не подано, чи в згаданій катастрофі згинуло ще більше людей.

Цю новинку передаємо за пітсбурським „Народним Словом".

Т. КАЛАКУКА СТАВ ПІДПОЛКОВНИКОМ

Перед кількома днями наспіла з Кореґідору вістка, що майор Теодор Калакука, син українських громадян в Скрентон, Па., був підвищений до ступня підполковника. Він є добре відомим в українській громаді в Скрентоні. В 1925. р. він скінчив військову академію в Вест Пойнт та служив при ріжних частинах армії Злучених Держав. На початку минулого року його перенесено на Филипини, де й заскочила його війна.

ТРИ БРАТИ В АРМІЇ

Канадійський „Український Голос" подає знимку з трьох братів, що служать в збройній силі Канади: Це: Петро Воробець і його брати Осип і Михайло. Всі вони є дітьми свідомих канадійсько-українських громадян: Павла Воробця і пані Воробцевої. Часопис цей подає в кожному числі подібні знимки канадійсько-українських вояків.

"SVOBODA" (Ukrainian Daily)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918, by the Ukrainian Press and Book Company, Inc.,

Величезні Втрати Німців На Совєтськім Фронті

Американські знавці обчисляють на підставі наспівших з Европи відомостей, що Німеччина потерпіла в війні з Совєтами величезні втрати. І так кажуть, що німецька повітряна сила, що була в 1939. році найсильніщою в світі, сьогодня втратила через війну з Совєтами 65% своєї давньої сили. Далі обчисляють, що досі полягло в німецько-совєтській війні 1,700,000 німецьких вояків, а ранених має бути до двох мілонів. Тепер німецька продукція намагається на всі способи доповнити величезні втрати в матеріялі, а воєнне командування доповняє розбиті дивізії. Ще кажуть, що націсти ще далі мають на совєтськім фронті від 200 до 250 дивізій, а тільки не знати, які вони тепер сильні. Проти тих дивізій стоять вишколені совєтські резерви, що мають до трьох мілонів вояків в европейській Росії, себто без того совєтського війська, що є на Сибірі.

ПОМЕРЛА ЛЕСЯ ПЕТЛЮРА, ДОЧКА ГОЛОВНОГО ОТАМАНА

Українська ґазета „Хлібороб", що виходить в португальській мові в Куритибі, Бразилія, подає в одному з грудневих чисел, що 16. листопада 1941. р. померла у Франції Леся Петлюра, одинока дочка Симона Петлюри, голови Директорії та Головного Отамана Військ УНР.

По угоді Польщі з СССР, Покійний Симон Петлюра разом з дружиною та дочкою Лесею, перенісся згодом до Парижа, де жив серед невідрадних еміґрантських злиднів. Тут дня 25. травня 1926. р. згинув з руки злочинця. Відтоді життя для молодої Лесі поплило ще більше тернистими шляхами ніж дотепер, хоч була у провесні свого життя. Вірні „петлюрівці", цебто рештки армії УНР, що розбрилися по цілій Европі, допомагали чим могли жінці та дочці Головного Отамана. Душевні переживання й матеріяльні недостатки викликали вкінці у Лесі страшну хоробу леґенів, з якою Покійна боролась довгі роки. За допомогою знакомих мати виїздить з нею до гористої місцевости в Піренеях. Остання війна знищила й ці звязки, що їх мали Леся та її мама з українськими скитальцями у Франції та поза нею. Обидві жили неначе забуті світом. Надії на поворот на вільну Україну, за яку дав своє життя її батько Симон, додавали їй сили до життя. Так здавалось, та нагло, 16. листопада 1941. р., Вона відійшла на другий світ у 29. році життя.

Згаданий часопис згадує, що близькі друзі родини Петлюри роблять старання, щоб перевезти Лесю на Монтпарнаський Цвинтар в Парижі, де спочиває її Батько.

Новий Єпископ Для Українців в Хорватії

ЕДМОНТОН (Канада). — „Українські Вісти" з 13. січня ц. р. подають за українськими полудново-американськими ґазетами таку новинку: „У жовтні (м. р.) іменував Апостольський Престіл адміністратором крижевацької епархії о. крил. д-ра Янка Шімрака. Від смерти незабутнього епископа українців в б. Югославії, великого українського патріота, бл. п. о. д-ра Нярядія, управляв тимчасово греко-католицькою епархією о. кан. Гаятович.

„Новопризначений Владика для греко-католиків є визначним церковним науковцем, що прийшов на світ 29. травня 1883. р. в Шімракімі, парохії Грабар, в Шумберку. Священиком став 1908. р., ступінь доктора одержав на католицькому університеті в Інсбруку в 1910. р. Підчас студій приятелював з теперішнім греко-католицьким єпископом для українців в Злучених Державах Америки Преосв. Константином Богачевським, далі з тодішнім ігуменом ОО. Василіян бл. п. Марком Галущинським та іншими українськими священиками, які студіювали тоді в Інсбруку.

„Писав на церковно-наукові теми в „Записках Чина св. Василія Великого", що виходили в Жовкві під редакцією о. Йосафата І. Скрутня, ЧСВВ. Між українцями еп. Владика відомий з того, що є їх приятелем. Під його юрисдикцією перебуває теперь около 25,000 українців в Хорватії".

Друкарі та інші робітники в Новій Шкоції були першими робітниками, що орґанізували фахові (трейдові) унії в Канаді.

ПОЛЯКИ ПРО НАРІКАННЯ УКРАЇНЦІВ

Польсько-американська ґазета „Америка-Ехо" з 11. січня 1942. р., подає новинку такого змісту:

„Серед українців панує велике озлоблення з приводу заняття Румунією т. зв. „Трансністрії", положеної між Дністром і Богом. Той вчинок називають другим розбором України; першим розбором називають прилучення Західної України до Генерал-Ґубернаторства.

„Румуни почали своє володіння в Трансністрії забороною вживання в розмові всяких діялектів. Можливість вживання української мови є у практиці залежна від становища, яке займають місцеві урядові чинники, цебто, чи вони вважають українську мову російським діялектом чи окремішною мовою.

„Румунізація занятих просторів України почалася в такій формі, що пригадує ґерманізацію західньої Польщі".

Перша нагорі

ВІСТИ З БАЗАРУ СУРМА, 325 ІСТ 14. ВУЛ., НЮ ЙОРК.

Вже лиш пять днів лишається до вистави опери ЗАПОРОЖЕЦЬ ЗА ДУНАЄМ В НЮ ЙОРКУ. Тут давно вже не ставили Запорожця, але такого, кажуть, ще таки в Ню Йорку не було.

Пані Марія Сокіл — найліпша Одарка. Також всі інші артисти підібрані найкраще до своїх роль. Професор Рудницький два роки підбирав артистів, щоб дібрати таку знамениту Оперову Компанію, щоб всі виконали сволю свого Професора.

Гуртові сцени в Запорожци виконає Хор з Української Православної Церкви при 14. вулиці в Ню Йорку, вишколений своїм диригентом Стефаном Голутяком, при помочі Професора Рудницького.

Сцену малює і завідувати нею буде маляр, Андрій Борик, на особий плян пані Марії Сокіл.

Все так підібрано добре, що зовсім не було труду рішитися взяти цю виставу на свою руку, щоб помочи показати шановній українській публиці нашого „безсмертного Запорожця". Якщо приїдуть любителі кращої штуки також зпоза Ню Йорку, то тим більше будуть аранжери цеї вистави раді і публика буде також вдячна, що побачили щось дійсно гарне.

Місця буде доволі для всіх, бо для танців винайнято ще другу галю понизу великої, де буде вистава. Там орхестра для танців Антошкова, що буде складатися з 9 музикантів, буде грати для охочих до танців надолі, а вище будуть крісла вже готові для гостей, що прийдуть на виставу „ЗАПОРОЖЦЯ".

Баль зачнеться в годині 5. пополудні. ОПЕРА „ЗАПОРОЖЕЦЬ ЗА ДУНАЄМ" розпічнеться в годині 8. ввечір. **В неділю, 1. лютого. (д. 6.)**